

Intervju sa visokim predstavnikom/specijalnim predstavnikom EU, Valentinom Inzkom

Poštovani, šta Republika Srpska i njeno političko rukovodstvo mogu da očekuju, odnosno da li će biti kažnjeni kada je u pitanju najava održavanja referenduma u RS u vezi sa radom pravosudnih institucija BiH?

Vrlo je malo vremena ostalo rukovodstvu RS da razmotri da li je plan djelovanja koji su odabrali zaista u interesu građana koje predstavljaju.

Međunarodna zajednica je nedvosmisleno stavila do znanja tokom proteklih nekoliko dana da neće dozvoliti da državne nadležnosti poput Suda i Tužilaštva BiH budu poništene ili na drugi način ograničene od strane bilo kojeg bh. entiteta. To bi predstavljalo direktno ugrožavanje Dejtonskog mirovnog sporazuma, te samim tim i države Bosne i Hercegovine. Ako pitate javnost u BiH da li podržavaju Dejtonski sporazum – većina bi odgovorila potvrdno, zato što je upravo ovaj sporazum osigurao mir u ovoj zemlji od 1995. godine. Ovim sporazumom su utvrđene odgovornosti države i entiteta. Zaključci i odluka o referendumu koji su usvojeni 13. aprila sugerišu da RS može odlučivati o državnim pitanjima, ali to nije tačno.

Bosna i Hercegovina ima svoje institucije sa jasnim nadležnostima za rješavanje državnih pitanja. Zamislite reakciju iz RS ako bi država usvojila zaključke i održala referendum o pitanjima koja po Dejtonskom sporazumu spadaju u nadležnosti RS!

Činjenica je da entiteti nisu morali dati Bosni i Hercegovini pravo na državni Sud i Tužilaštvo; država ima ova prava u skladu sa Dejtonskim mirovnim sporazumom. Zbog tog razloga ove institucije djeluju u skladu sa zakonima koje je usvojio Parlament BiH, a ne Narodna skupština RS ili Parlamentarna skupština FBiH. Kada su ovi zakoni usvojeni u Parlamentarnoj skupštini BiH, niti jedan predstavnik iz RS, uključujući predstavnike SNSD-a, nije glasao protiv. Entitetski veto takođe nije korišten u ovom slučaju. Osim toga, Ustavni sud BiH, koji je dejtonska institucija,

eksplicitno i nedvosmisleno je potvrdio ustavnost Suda BiH.

Kao visoki predstavnik imam dužnost da osiguram poštivanje Dejtonskog sporazuma. Međunarodna zajednica dijeli ovo mišljenje i neće dozvoliti da uspiju pokušaji narušavanja državnih pravosudnih institucija.

Hoće li se OHR posebno pozabaviti analizom rada pravosudnih institucija BiH na čiji rad ipak Republika Srpska ima mnoge zamjerke?

Znam da je RS izrazila zabrinutost i naravno svima je u interesu da se ojača vladavina prava i da kriminalci budu privedeni pravdi, bez obzira koliko su moćni, uticajni i kako snažne veze imaju. Građani u ovoj zemlji su umorni od korupcije. Vjerujem da žele da se svim ratnim zločincima sudi i da budu kažnjeni za počinjena djela. Vjerujem da oni žele više zakona, a ne manje. Napadi na Sud BiH oslabljuju borbu protiv kriminala, dok će sa druge strane jačanje Suda BiH takođe pojačati borbu protiv organizovanog kriminala. BiH mora povećati sredstva namijenjena državnom pravosuđu, osigurati da entitetske i kantonalne agencije za provođenje zakona daju svoju punu podršku državnim pravosudnim institucijama, te da adekvatno sankcionišu kriminalce. Ako predsjednik, Vlada i parlament Republike Srpske žele da se bore protiv korupcije i organizovanog kriminala, onda trebaju raditi na jačanju Suda i Tužilaštva BiH i tada će imati moju punu podršku.

Napadi na pravosudne institucije čine život jednostavnijim za kriminalce i stvaraju osjećaj nesigurnosti među građanima. Dozvolite da budem potpuno jasan: ne može biti nikakvih pregovora o nadležnostima koje je država dobila Dejtonskim mirovnim sporazumom. Ako stranke žele ponovo pregovarati o nadležnostima, onda to moraju učiniti kroz konstruktivan proces ustavne reforme.

Da li ste Vi kao visoki predstavnik u BiH spremni da dođete u Narodnu skupštinu RS i pred poslanicima objasnite zašto referendum nije dobro rješenje i ponudite izlaz iz novonastale političke prepirke?

Problem nije u tome da li je referendum dobro ili loše rješenje. Problem je u činjenici da entitetski referendum o nadležnostima države nije ustavno rješenje!

Da sam pozvan, naravno da bih se obratio Narodnoj skupštini RS. Međutim, nisam bio pozvan. Pokušao sam unaprijed upozoriti političko rukovodstvo RS da njihov potez predstavlja prijetnju za državu Bosnu i Hercegovinu i njen napredak ka EU.

Da bi BiH dobila dodatna sredstva i da bi mogla očekivati više investicija, zemlja mora da pokaže da je u stanju osigurati efikasnu vladavinu prava kroz institucionalizovan pravosudni sistem, kako bi ostvarila pomake na putu ka Evropi i evroatlantskim integracijama.

Bosni i Hercegovini je prijeko potreban kompromis i međusobno dogovorene reforme u mnogim oblastima da bi zemlja ostvarila napredak i postala prosperitetna i stabilna članica EU. Političari se konačno moraju usredsrediti na ono što je građanima BiH zaista potrebno – posao, obrazovanje ili zdravstvo – te riješiti ova pitanja na odgovarajući način, odbacujući stranačke ili etničke razlike i neslaganja.

Prema podacima OHR-a, koliko osoba iz Republike Srpske još ima zabranu političkog djelovanja ili suspenziju?

71 osoba iz RS se još uvijek nalazi pod sankcijama. Od tog broja, 58 slučajeva se odnosi na nesaradnju sa Haškim tribunalom (MKSJ).

Za koliko osoba se može uopšte očekivati pomilovanje ili će i većina kažnjenih u narednom periodu biti, da kažemo, pomilovana?

Konstantno razmatram ove mjere i čim postane moguće da djelujem, djelovaću, vjerovatno tokom narednih

mjeseci.

Koji su to glavni argumenti koje uzimate Vi i OHR kada se donose odluke o pomilovanju osoba kojima je zabranjeno političko djelovanje u BiH ?

Odluka da se ukine zabrana zahtijeva isto toliko razmatranja i konsultacija kao i odluka da se donese takva zabrana. Moram da razmotrim da li je razlog za primjenu sankcija uklonjen ili da li bi zaista osoba koja je u pitanju mogla još uvijek predstavljati prijetnju institucionalnom integritetu države ili implementaciji Daytonskog mirovnog sporazuma. Ovo je moj mandat i ja ga shvaćam veoma ozbiljno.

Pored ovih odgovora potreban mi je i Vaš stav oko Savjeta Evrope čiji je BiH član, ali nema izabrane predstavnike u Parlament Savjeta Evrope. Kako Vi gledate na situaciju da je BiH jedina zemlja od članica Savjeta Evrope koja nema izabrane predstavnike u Parlamentu Savjeta Evrope ?

Izražavam veliko žaljenje zbog toga što više od šest mjeseci nakon opštih izbora BiH nije imenovala novu delegaciju u Parlamentarnu skupštinu Savjeta Evrope. Posljedica je da BiH ne može učestvovati u radu ove Skupštine i neće imati predstavnike u Odboru za monitoring koji nadzire ispunjavanje obaveza BiH od njenog pristupanja Savjetu Evrope u 2002.god. Ovo je samo još jedan primjer neodgovornosti političara koji konstantno njihove stranačke i lične interese stavljaju ispred interesa zemlje, naroda i građana.

Koliko situacija sa sporim formiranjem vlasti u BiH utiče, prema Vašem mišljenju, na položaj BiH u međunarodnim krugovima ?

BiH već zaostaje za ostalim zemljama regiona u procesu pristupanja EU. Svojom nepopustljivošću i 'prepucavanjima' oko mjesta i pozicija, određeni bosanskohercegovački političari zemlju nadalje izlažu riziku da izgubi kredibilitet i zapadne u izolaciju. Pozivam sve stranke da pokažu zdravo rezonovanje i odgovornost i da, uz odgovarajući osjećaj urgentnosti, urade ono na šta građani – njihovi birači – imaju pravo: formiranje vlasti koja ima kapacitet da provede značajne i smislene reforme u sljedeće tri i po godine. Nemamo više vremena za gubljenje.

Na kraju bih htio da svim pravoslavnim vjernicima zaželim blagoslovljen i srećan Vaskrs.

Hristos vaskrse – vaistinu vaskrse.